

Sygn. akt IV CSK 212/18

POSTANOWIENIE

Dnia 28 listopada 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z wniosku K. N., K. K., W. N., A. S. i J. S.
przy uczestnictwie A. Spółki Jawnej z siedzibą w O., J. W., J. S., M. K., H. W., M. R.
i E. K.
o stwierdzenie zasiedzenia służebności gruntowej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 28 listopada 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców K. N., K. K., W. N. i A. S.
od postanowienia Sądu Okręgowego w O.
z dnia 30 sierpnia 2017 r., sygn. akt IX Ca (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od wnioskodawców K. N., K. K., W. N. i A. S. na rzecz
uczestników A. Spółki Jawnej z siedzibą w O., J. W., J. S. i H. W.
kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wnioskodawcy K. N., K. K., W. N. i A. S. wnieśli skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w O. z dnia 30 sierpnia 2017 r., oddalającego ich apelację od niekorzystnego dla nich postanowienia Sądu Rejonowego w O. z dnia 7 października 2016 r.

Przedmiotem postępowania był wniosek o stwierdzenie, że wnioskodawcy nabyli przez zasiedzenie służebność gruntową polegającą na prawie przejścia i przejazdu przez drogę przebiegającą przez działki o nr ewidencyjnym 3/30, 3/33 oraz 3/36 położone w obrębie P., gmina S. Uczestnicy postępowania A., H. W., J.

W. i J. S. domagali się oddalenia wniosku i ich stanowisko podzielił Sąd Rejonowy w O. wskazując na dwie przyczyny:

1. wnioskodawcy nie wykonali na nieruchomości uczestników żadnego trwałego i widocznego urządzenia, ponieważ droga miała charakter wyjeżdżonych kolein i powstała przed rozpoczęciem korzystania z niej przez wnioskodawców, a ich czynności pielęgnacyjne – miejscowe utwardzanie szlaku - miało charakter prowizoryczny i doraźny, a nie trwałe, czego wymaga dyspozycja art. 292 k.p.c.

2. nie upłynął termin potrzebny do zasiedzenia, ponieważ wnioskodawcy nabyli swoje nieruchomości w latach 1996, 1991 i 1990 r. Wcześniej byli ich posiadaczami zależnymi – dzierżawcami tych nieruchomości, które należały wówczas do tego samego właściciela, co działki, na których wnioskuje o zasiedzenie służebności.

Rozpoznający apelację wnioskodawców Sąd odwoławczy podzielił ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego, oraz uznał za trafną przyjętą przez ten Sąd argumentację prawną.

W skardze kasacyjnej wnioskodawcy zarzucili naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 292 k.c. samego oraz w zw. z art. 172 § 1 i 2 k.c. i art. 7 k.c. oraz błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 352 § 1 k.c. Domagali się uchylenia zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w O., ewentualnie jego uchylenia i zmiany postanowienia Sądu Rejonowego w O. z dnia 7 października 2016 r. przez stwierdzenie, że wnioskodawcy nabyli przez zasiedzenie służebność gruntową stanowiącą przedmiot postępowania.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną wnioskodawców uczestnicy wnieśli o odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania względnie o jej oddalenie, a także o zasądzenie od wnioskodawców na rzecz uczestników kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie

zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń niesatysfakcjonujących stron. Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania.

Skarżący uzasadnili potrzebę rozpatrzenia ich skargi wystąpieniem przesłanek przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c.

Wskazali na potrzebę wykładni budzącego poważne wątpliwości interpretacyjne i rozbieżności w orzecznictwie Sądów „art. 292 k.c. w zakresie podmiotu, który wykonał trwale i widoczne urządzenie.” A ponadto, ich zdaniem, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona „bowiem Sąd Okręgowy, dokonując ustalenia złej wiary wnioskodawców pominął szereg istotnych okoliczności znajdujących oparcie w poczynionych ustaleniach faktycznych oraz niezasadnie przyjął, iż świadomość wnioskodawców - w momencie nabycia własności nieruchomości, że przedmiotowa droga nie znajduje się na gruncie stanowiącym ich własność, stanowi o ich posiadaniu złej wierze, podczas gdy korzystanie z cudzego gruntu stanowi o posiadaniu służebności, a w konsekwencji stanowi jedną z przesłanek jej nabycia w drodze zasiedzenia”.

Powołanie się na poważne wątpliwości interpretacyjne jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga nie tylko wskazanie przepisu prawa i stwierdzenie, że - w ocenie skarżącego - wywołuje on wątpliwości. Konieczne jest również wykazanie, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, wyjaśnienie na czym one polegają, ich uzasadnienie, a także wskazanie rozbieżnych wariantów interpretacyjnych, z odwołaniem się do dotychczasowych poglądów orzecznictwa i dostępnego piśmiennictwa. Jeżeli konkretny przepis był już przedmiotem wykładni w judykaturze, a interpretacja ta jest w ocenie skarżącego nieuzasadniona, nieodzowne jest również przedstawienie racji, które przemawiają za zmianą dotychczasowej linii interpretacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 571/17, LEX nr 2497706). Dokonanie przez Sąd

Najwyższy interpretacji wskazanych przepisów prawa musi rzutować na wynik sprawy. Problem interpretacyjny podniesiony przez wnioskodawców pozostaje bez wpływu na jej rozstrzygnięcie, bowiem po pierwsze urządzenie (droga), miało charakter prowizoryczny, a nie trwałe jak tego wymaga art. 292 k.c., a poza tym wnioskodawcy nie posiadali przedmiotowej nieruchomości przez okres potrzebny do jej zasiedzenia. Ponadto wskazane zagadnienie zostało poddane ujednolicającej procedurze orzeczniczej przez przekazanie do rozpoznania powiększonemu składowi Sądu Najwyższego, czego owocem jest uchwała składu siedmiu sędziów tego Sądu z dnia 9 sierpnia 2011 r. (III CZP 10/11, OSNC z 2011 r., nr 12, poz. 129). Skarżący nie przytaczają argumentów, które nie byłyby przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego w uchwale, a okoliczność, że uchwała nie zapadła jednogłośnie nie podważa jej unifikującego oddziaływania.

Z kolei oczywista zasadność skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi tylko wtedy, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi - bez pogłębionej analizy i juredycznych dociekań - w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie, a skutkiem wytkniętych nieprawidłowości stało się wydanie rażąco nieprawidłowego orzeczenia. Skarżący, powołując się na tę przesłankę przedsądu powinien wykazać oczywistość przynajmniej jednego z przytoczonych w niej zarzutów i niewątpliwy związek pomiędzy tym uchybieniem a wadliwością orzeczenia. Uczynić to powinien w odrębnym wywodzie, aby spełnić wymaganie konstrukcyjne a art. 398⁴ § 2 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nieopubl.).

Skarżący łączą oczywistą zasadność swojej skargi z przyjęciem przez obydwa Sądy, że byli posiadaczami cudzych nieruchomości w zakresie służebności w złej wierze, podczas kiedy – według nich – pogląd ten jest z gruntu wadliwy, skoro ma go uzasadniać fakt korzystania z przejazdu po cudzej działce. Nie wyjaśnili jednak, które okoliczności stanu faktycznego sprawy, miałyby świadczyć o posiadaniu służebności drogowej w dobrej wierze, skoro korzystali z niej bez żadnych uzgodnień z właścicielem. Pamiętać przy tym trzeba, że poza przesłanką korzystania z cudzej nieruchomości w zakresie służebności spełniona musi być również przesłanka istnienia trwałego i widocznego urządzenia, których to

wymagań nie spełnia ujechana droga. Taki pogląd utrwalony jest w orzecznictwie (por. wyrok z dnia 11 maja 2000 r., I CKN 273/00, nie publ. i powołane tak orzecznictwo).

Z tych przyczyn nie zachodzi wskazywana przez wnioskodawców oczywista zasadność ich skargi kasacyjnej.

Skoro wymienione przez skarżących podstawy przyjęcia ich skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zachodzą, a okoliczności sprawy nie wskazują, aby zachodziły inne przesłanki przedsądu przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c. należało odmówić przyjęcia tej skargi do rozpatrzenia.

O kosztach postępowania Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 520 § 3 w zw. z art. 391 § 1, art. 398²¹ i art. 13 § 2 k.p.c. oraz w zw. z § 5 pkt 3 i z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2018 r., poz. 265).

aj